

FORENINGEN NORDEN

Varde ved Knud Rasmussens Hus i Hundested – Læs mere s.6

Medlemsblad for lokalafdelingen Fredensborg
fredensborg.foreningen-norden.dk

Nr. 74, september 2020

Formandens klumme

.Landsforeningens fungerende formand, Marion Pedersen, er i lyset af coronakrisen kommet med et forslag til de nordiske regeringer. Et forslag vi godt kan tilslutte os.

Lad os få en nordisk sundhedsunion

Coronakrisen har vist os, at internationalt samarbejde ikke har beredskab til at stå op imod udefrakommende sundhedskriser. Det gælder desværre også det nordiske samarbejde.

Vi har brug for en nordisk sundhedsunion med bedre beredskabsplaner på tværs af de nordiske lande. Coronakrisen har dokumenteret et skrigende behov for koordination mellem nordiske myndigheder og politikere.

Men krisen har også vist os, hvor vigtigt det er at have effektive beredskabsplaner, som kan sikre stabil produktion og distribution af medicin og værnemidler. Derfor må det politiske samarbejde i Norden op i gear igen, og en form for sundhedsunion indebærer store fordele økonomisk og socialt. Samarbejdsgevinsterne er åbenlyse på mange andre områder, lyder det fra Marion Pedersen. Hun minder om, at de nordiske statsministre for blot et år siden gav hinanden håndslag på, at Norden i 2030 skal være verdens mest integrerede og bæredygtige region.

Udgivet af Foreningen Norden
Fredensborg lokalafdeling
norden.fredensborg@gmail.com
cvr 32709745

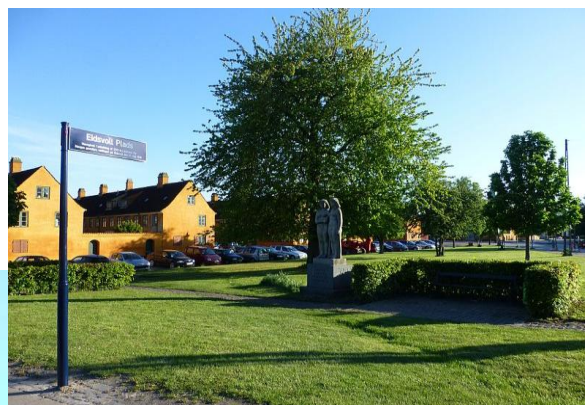
Redaktion: Bestyrelsen
Ansvarshavende redaktør:
Lisa Juhler
Oplag: 125 eksemplarer
Forsidefoto: Varde ved Knud
Rasmussens Hus
Fotograf : Lisa Juhler

Foreningen Nordens bestyrelse:

Lisa Juhler, Axel Møllers vej 4,
3490 Kvistgård ☎ 2251 0829
Dorte Demant, Baunebjergvej 214
3050 Humlebæk ☎ 2097 8126
Jan Hellen, Bygvænget 826
2980 Kokkedal ☎ 4016 5105
Ina Laursen, Baunebjergvej 15 C
3050 Humlebæk ☎ 4919 1274
Bjørn Sandberg, Hvedevænget 48,
2980 Kokkedal ☎ 6130 2980

Kontingent:

Personligt medlemsskab: 295 kr.
Husstandsmedlemsskab: 390 kr.
Pensionist: 195 kr.
Pensionistpar: 240kr.
Skolemedlemskab: 495 kr.
Biblioteksmedlemsskab: 395 kr.

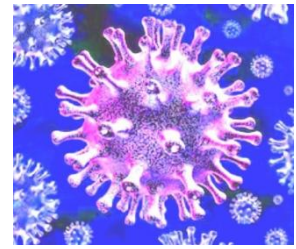
Eidsvoll Plads er en plads ved Nyboder og Grønningen i København. Pladsen fik sit navn den 17. maj 2014 i anledning af 200 års jubilæet for Norges grundlov, der blev vedtaget på Eidsvoll den 17. maj 1814. Her er opsat Ønulf Basts skulptur 'To søstre' fra 1949 med inskriptionen "Norge takker Danmark 1940-1945". Skulpturen er en gave fra det norske folk som en tak for Danmarks hjælp til Norge under 2. verdenskrig.

Kommende arrangementer

Vi er desværre stadig begrænset af coronakrisen og for mange er det forbundet med risiko at deltage i arrangementer.

Vi vil alligevel afholde vores generalforsamling og et efterfølgende foredrag. Vi vil naturligvis sørge for god afstand og spritte af.

Vi håber at se jer, men har stor forståelse for, at en del af jer foretrækker at blive hjemme.

Vi håber vi snart får normale tilstande, så alle medlemmer igen kan deltage i vores arrangementer.

Torsdag den 24. september kl. 19.00 på Humlebæk Bibliotek Generalforsamling

kl. 20.00 Foredrag om vore nabolande Estland, Letland og Litauen ved Jørgen Storm.

Jørgen Storm er pensioneret oberstløjtnant og nu lærer i folkeskolen - historieelsker og fortæller. Han fortæller om Baltikums historie og geografi og naturligvis om tilknytning til Norden.

Mandag den 9. november kl. 19.00 på Humlebæk Bibliotek Skumringstid i Norden

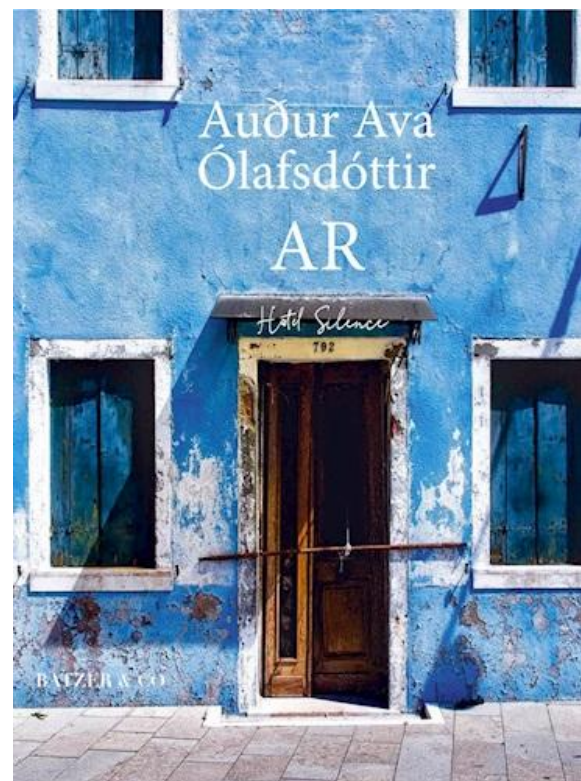
Årets tema er Norden i Verden og årets tekst er fra Audur Ava Ólafsdóttirs roman Ar.

Et mere detaljeret program for skumringstid udsendes med en nyhedsmail i oktober og offentliggøres på vores hjemmeside og i lokalavisen Uge-Nyt..

I Nordisk Læsekrede læste vi i forrige sæson romanen. Vi havde gode diskussioner om den tragikomiske historie om en mand i krise. Den giver et helt særligt blik på den katastrofe, der ramte Balkan med borgerkrigen og sætter befolkningens ar i relation til hovedpersonen, den 49 årige Jonas Ebenesers egne ar.

Jonas er i krise og beslutter at tage sig eget liv. Men hans datter skal ikke finde ham, så han drager til et anonymt sted med en værktøjskasse og et bor. Han flytter ind på Hotel Silence i en lille by traumatiseret af borgerkrigen, med den hensigt at begå selvmord, men det kommer til at gå helt anderledes. For mange har brug for en handy mand.

Nordisk Læsekrede kan varmt anbefale jer at læse Ar. Bogen findes også som E-bog og lydbog på e-reolen

Musikken er forstummet

Foreningens mangeårige medlem, Eirik Sekkelsten, døde den 15. juni. Sidste sommer var Lisbet og Eirik med på vores sommertur til Frilandsmuseet, og vi skrev om dem i vores blad september 2019. Lisbet har skrevet nogle mindeord.

”Min kære mand og mit livs bedste ven. Eirik Sindre Sekkelsten døde den 15.juni i sommer efter et kort sygeleje, 88 1/2 år gammel!

Eirik fik store gangproblemer på tilbagevejen efter besøget på Frilandsmuseets færøske gård p.g.a. den bratte skråning op mod landevejen.

Eirik og Lisbets sølvbryllup i 2016

Det viste sig i foråret 2020, at han havde en lymfekræftknude i højre lyske. Den store knude i de vitale luftveje kunne man ikke tage celleprøver fra!

Den 30. maj i år blev han akut-indlagt på Rigshospitalet, og det blev hurtigt klart, at han var kritisk syg af den lymfekræft, som han havde påbegyndt kemoterapi for i begyndelsen af 2020.

Allerede i 2011 blev han opereret for en lymfeknude i venstre underarm og fik efterfølgende en strålebehandling, som så ud til at jage sygdommen på flugt, men der skulle gå 9 år, før vi blev klare over, at kræften var tilbage, og denne gang havde sat sig i halsregionen og de øvre luftveje. Det gik ud over hans stemme, idet venstre stemmebånd blev lammet, så han ikke kunne tale, og lukke af for mad og drikke ; med voldsom hoste til følge! - Madlysten fik raskt ben at gå på, men han havde taget køkkentjansen.”Det er jo mest praktisk at jeg laver maden, når der er mig der kører ud og handler,” sagde han, men den egentlige årsag var nok den, at han efterhånden havde involveret sig i flere orkestre på grund af den basklarinet, jeg havde foræret ham da han fyldte 75 : Og han havde taget mål af sig til, altid at være blandt de først ankomne i orkesteret .

Fra 2006 til 2018 var han medlem af Fredensborg Byorkester ; orkesteret blev til i et samarbejde mellem venskabsbyerne Nittedal og Fredensborg-Humlebæk. Arne Gunnar blev så begejstret for Nittedal/Hakadal Janitsarorkester(Nit-hak), at han erklærede, at et sådant orkester kunne han meget godt tænke sig i Fredensborg-Humlebæk. Det var vistnok i 70-erne, hvor der rigtigt kom gang i venskabsby-samarbejdet! -Og Eirik tog så mål af sig til at hjælpe Arne Gunnar med at få ønsket opfyldt; i hvert fald havde Eirik et velfungerende Fredensborg Byorkester at starte i, dengang i 2006, da vi som pensionister flyttede til Danmark.- De sidste år blev det H.T.-orkesteret.

Eirik, hvor vil du helst nyde dit otium, spurgte jeg .- “I din mors gamle hus ved Damhussøen,” svarede han ! Vi havde sammen sejlet Oslofjorden tynd med vor 31 fod lange skude, med det velkendte navn “Felicia”.- 1 10 år! -Nej, Damhussøen??- Der bor jo mor!- Så da hun døde i 2000, udlejede vi huset “Lisen” ved Damhussøen, indtil vi begge var blevet pensionister fra norsk skole i 2006!

Da Eirik blev syg, var vi stadig i “coronatiden”! Overlægen på Rigshospitalet skrev en erklæring, så Eiriks børn kunne komme og besøge ham .De nåede akkurat at tage farvel.

Kristina, min ældste datter, som er Sосуassistent, ønskede at tilbringe den sidste nat sammen med mig på Rigshospitalet. Vi var sammen med Eirik fra søndag morgen til han udåndede.

Min datter gjorde en enestående og kærlig indsats. Og støttede det sygehuspersonale, som var til rådighed! Vi rejste med Eiriks urne til Norge den 29. juni, - Det var på vores 29-ende bryllupsdag!-

Begravelsen/bisættelsen var sat til 1. juli kl.13 i Nittedal Kirke, hvor vi sad på hver anden bänk.

Eiriks ene søn, Yngve, er musikskolelærer, og spiller klarinet .- Hans kone underviser i violinspil, og de tre

voksne sønner spiller bl.a. violin, cello og klarinet.

Denne familie spillede en smuk indledning sammen, og Eiriks basklarinet har allerede fundet sine nye ejere!

Det første digt, som Eirik læste for mig, da jeg kom til Nittedal den 1. januar 1987, var af Jacob Sande: "Når du vert gamal..."- På mit ønske blev det læst op af Eiriks skuespillersøn, Aadne.

Eiriks barnebarn, Sigrun Sekkelsten, er lige blevet optaget i kategori A. ved Stockholms operaen. Jeg havde i forvejen bedt hende om, at hun sang Solveigs sang af Edvard Grieg!

"Kanskje vil det gå både vinter og vår..." Og det gjorde hun særdeles smukt og bevægende!

To af hans børn holdt tale, præsten gav sit besyv med og huskede at nævne, at Eirik var enestående overfor mine tre børn, og ydede noget særligt i forhold til min handicappede datter!

Jeg tænker meget på ham, men der er en ting, der for mig vejer mere end sorgen -- og det er taknemmeligheden- og glæden.- Vi fik 34 dejlige år sammen!"

Lisbet Sekkelsten

Jacob Sande (1906-67) var Norges fremmeste digter i 1900-tallet.

Uddrag af omtalte digt:

*Når du vert gamal og håret grånar, visnar som tre utan
sevjer og saft, og augo som djupt imot mine blånar, blaknar
og misser si kraft - seg, klagar di sjel i kvide, skymest dei
reine drag? Nei, ver trygg, eg er støtt ved di side som på
kjarleikens fyrste dag! I livsens kveld skal vi ta kvarandre
trufast i hand som to ...*

*Lisbet og Eirik
på Frilandsmuseet
august 2019*

Knud Rasmussens varde

Der står en varde ved Knud Rasmussen hus i Hundested. Varden er høj og ligger flot på Spodsbjerg Med udsigt langt ud over Kattegat.

Varden er et vartegn for Knud Rasmussen og minder os om ham og hans virke. Han havde stor betydning for vores viden om Grønland - dets natur, befolkning, historie og kultur.

Varder er en menneskeskabt stabel af sten og er blevet brugt verden over med mange forskellige formål.

Her i Norden er de mest blevet brugt som landmærker og til at markere transportruter til vands og til lands.

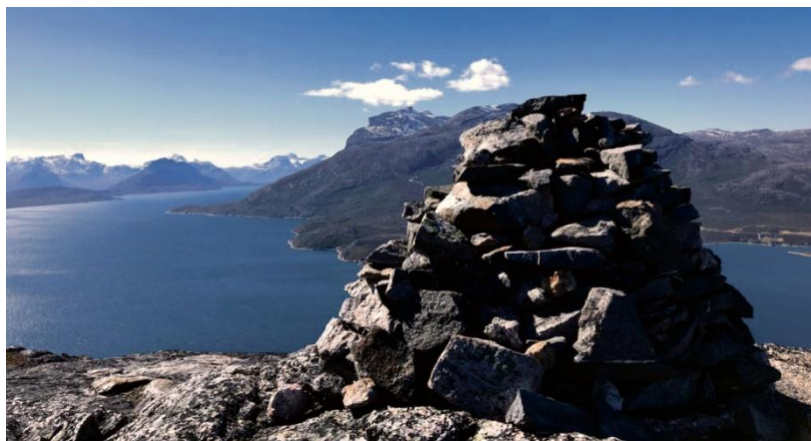

I den grønlandske storkommune Kommuneqarfik Sermersooq, hvor Nuuk ligger, står De tre Brødre. Det er navnet på tre stendysser, der står i indenskærstruten og i flere hundrede år har været pejlepunkt for sejlene.

De tre Brødre udgør motivet på den niende mønt i rækken af tårnmønter fra Nationalbanken, og er tegnet af Niels Motzfeldt.

De tre Brødre har også inspireret til et byvåben. Da storkommunen Sermersooq blev dannet, besluttede man at få et nyt byvåben. Det blev Tine Windahl Halle og Anne Birthe Hove, der fik opgaven.

Tine Windahl Halle ser varderne som et symbol på samarbejde. Stenstablerne er blevet til i et samarbejde og arbejder man sammen, hjælper man hinanden til at nå et fælles mål. LJ

Casper Øwre

er død

Leif David Nielsen, foreningens medlem og tidligere kasserer gennem mange år, skriver her om Casper Øwre, sin mangeårige norske ven.

For nogen tid siden fik jeg den sørgelige meddelelse, at Casper Øwre var afgået ved døden den 18. april i år. Casper stammer fra Alta i det nordligste Norge, men af en ukendt årsag havnede han i Sydnorge, hvor han blev kulturchef i Nittedal kommune. Han var en væsentlig årsag til, at Nittedal kommune fik Fredensborg-Humblebæk som venskabsby, og at dette samarbejde blev så vellykket.

Første gang jeg mødte Casper, var den 10. august 1979, hvor en lille delegation fra vores kommune, sammen med repræsentanter for Håbo kommune i Sverige, mødtes i Nittedal for at drøfte et eventuelt samarbejde. Det blev et positivt møde, Nittedals ordførende (borgmester) Arvid Ruus udtalte efterfølgende til pressen: ”jeg tør si, at allerede fra første møde var det gjensidig og god kontakt. Vi kan gerne si, at vi falt for hverandre ved første øyekast”.

Det viste sig også, at vi andre følte det samme.

Til de mange møder, som vi har deltaget i, både i venskabsbykomiteerne og i foreningen NORDEN, var Casper altid den, som var velforberedt, og selvom han kunne lyde højtidelig i sin tale, så var han den første på dansegulvet, hvis der efterfølgende var fest, og den første til at synge med på ” og om lidt er kaffen klar ”

Gennem de mange besøg fik han et indgående kendskab til vores kommune, et eksempel: Da Nittedal Kirke skulle have et nyt orgel, kunne Casper pege på vores orgelbygger Gunner Fabricius Husted, og han fik ordren: pris 1.2000.000 kr. En flot indvielse fandt sted i 1986, hvor Bjarne Wulff prædikede, og Arne Nyrop Streng spillede på det nye orgel.

Mange lokale folk (vel nok mere de ældre årgange) husker Casper, for efter at han gik på pension, besøgte han og Else-Liv os hvert år, og det blev til et personligt venskab.

For et par år siden blev Casper ramt af en forgiftning ved et ferieophold i Spanien, og det medførte utallige indlæggelser på sygehus. Til sidst kunne hans immunforsvar ikke klare det længere.

Vi er mange, der kun har et kært minde om Casper Øwre.

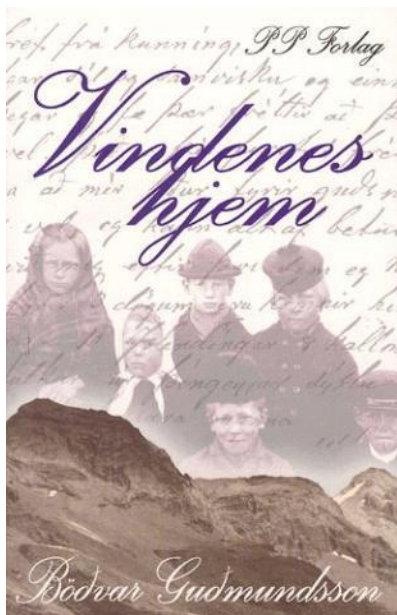
Leif David Nielsen

En historie om islandsk udvandring

Den islandske forfatter Bödvar Gudmundsson har skrevet en slægtssaga i 2 bind, Vindenes hjem og Livets træ.

Fra 1870'erne og nogle årtier frem udvandrede næsten en fjerdedel af den islandske befolkning til Canada og USA. Levevilkårene var for de fattigste, som i mange andre lande i den periode, meget ringe og løfter om egen jord og bedre vilkår i den nye verden, lokkede mange afsted.

Bøgerne har vakt stor opmærksomhed og fundet mange læsere og Gudmundsson har modtaget Den islandske Litteraturpris for bøgerne.

Seriens hovedperson er Olaf Spillemand, der vokser op under fattige kår på Island. En lokal præst får øje på den begavede dreng og giver ham mulighed for skolegang og uddannelse. Desværre dør præsten og Olaf må igen som mange andre fattige børn og unge trælle på lokale gårde.

Han får kone og to sønner, men kan ikke forsørge dem. Ingen betaler ham ordentligt for hans arbejde, selvom han er en dygtig håndværker og populær og talentfuld spillemand. Til sidst må sognet tage over og de splitter familien. Sønerne bliver sat i pleje og Olaf og hans kone bliver tilbudt et usselstue, hvor de skal forsøge at overleve.

Olaf må opgive og da chancen opstår for at udvandre til Canada, tager han og konen afsted. Børnene må de efterlade.

I det nye land er det også hårdt. Det er svært at få tildelt god landbrugsjord, og de må gennem mange hårde vintre og oversvømmelser i den islandske koloni. Da Olafs kone dør og han mister kontakten til sin søn, tager han tilbage til Island med det håb, at der nu er bedre muligheder.

Det er der ikke, så efter nogle år drager Olaf igen afsted, nu med en ny kone og en retarderet søn.

Bogens fortæller er Olafs barnebarn. Han fortæller slægtens historie til sin datter, der er operasangerinde. Beretningen bygger på nogle breve, han har fået af en sangerinde. Sangerinden har arvet en kuffert med de islandske breve og beder fortælleren om at oversætte dem. Det viser sig at både bogens fortæller og sangerinden er beslægtede med Olaf..

Det der griber en er beskrivelsen af de fattiges vilkår. De bliver dårligt betragtet som mennesker, det er som om deres elendighed gør dem til umælede dyr, og som om deres fattigdom er deres egen skyld. Selvom Olaf er så dygtig en mand, har han ikke den hårdhed, der skal til for at arbejde sig ud af fattigdommen. Han er for beskeden og ydmyg. Kun i musikken kan han føle glæde og frihed.

De musikalske evner er også det han giver videre til sine børn og børnebørn..

Jeg kan varmt anbefale bøgerne, som også kan fås som e-bøger og lydbøger på e-reolen.

Lisa Juhler

